

Päijät-Hämeen ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön ja perhe- ja lähisuhdeväkivallan toimintakertomukset 2018 sekä toteutunut ja suunnitteilla oleva toiminta Heinolassa 2018-2019

3509/05.17.00/2019, 1950/00.01.02/2018, 3722/00.01.02/2019

Hyvoltk 12.06.2019 § 83

Valmistelija: hyvinvointikoordinaattori Kirsi Mäkilä,
puh. 044 797 8577, etunimi.sukunimi@heinola.fi

Seudullinen ehkäisevä mielenterveys ja päihdetyö sekä pelihaittojen ehkäisy

Ehkäisevää päihdetyötä, pelihaittojen ehkäisyä sekä edistävää mielenterveystyötä on tehty seudullisesti koordinoituna vuodesta 2010 alkaen. Toimintasuunnitelman jalkautuksesta ja seurannasta vastaa Ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön seutukoordinaatioryhmä yhteistyössä kuntien ehkäisevän päihdetyön työryhmien ja muiden yhteistyökumppaneidensa kanssa.

Ehkäisevä työ on osa laajaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuutta. Se ymmärretään monenlaisina toimina aina hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä riskien varhaiseen tunnistamiseen, haittojen ehkäisyyn sekä ongelmien hoitoon ja korjaamiseen. Vuosille 2018-2021 laaditun toimintasuunnitelman lähtökohtana on ollut ymmärrys ehkäisevän työn kuulumisesta kaikille. Sitä voidaan tehdä laajasti eri palveluissa ja osana kuntien, järjestöjen ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa.

Vuonna 2019 ammattilaisten osaamista vahvistetaan edelleen, toiminnassa panostetaan myös tiedolla johtamiseen, tiedottamiseen ja kuntalaisten osallisuuden edistämiseen ehkäisevän työn kaikilla tasoilla.

Seudullinen perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy

Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytoiminnassa keskitytään turvallisuusnäkökulman ja toiminnan rakenteiden vahvistamiseen, henkilöstön osaamisen tukemiseen, tilastoinnin ja tarpeita vastaavan palvelurakenteen kehittämiseen ja näkyväksi tekemiseen sekä viestintään.

Alueellinen koordinaatio tukee laajan yhteistoiminta-alueen yhteistyötä, toimintaa ja kehittämistyötä perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseksi. Alueellisen yhteistyön keinoin turvataan ammattilaisten osaamista sekä tiedon liikkumista ja vaihtoa eri toimijoiden kesken.

Koordinoidun yhteistyön avulla lisätään myös kuntalaisten tietoja ja taitoja käyttää olemassa olevia palveluita sekä tunnistaa avun tarve riittävän varhaisessa vaiheessa.

Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön kehittäminen jatkuu toimintasuunnitelman mukaisesti vuonna 2019. Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn ja turvallisuuden edistämiseen liittyvien toimintamallien laatiminen paitsi sosiaali- ja terveydenhuollon eri tulosyksiköiden toimialueelle, mutta myös yhteistyössä esimerkiksi kuntien sivistystoimien kanssa on edelleen tärkeä painopistealue. Lisätään yhteistyötä LAPE-työn kanssa. Ammattilaisten osaamisen vahvistamiseen ja lisäämiseen panostetaan edelleen. Maksuttomat ja korkealaatuiset koulutukset ovat olleet suosittuja, ja siten niiden toteuttamista jatketaan edelleen tarvelähtöisesti. Uusien työntekijöiden perehdyttämisessä pyritään huomioimaan mahdollisuus osallistua mm. edellä mainittuihin koulutuksiin. Markkinointiin ja viestintään sekä niiden selkeyteen tulee kiinnittää huomiota.

Vuoden 2019 painopisteitä ovat mm. Ikäihmisten kaltoinkohtelu, palvelupolkujen ja toimintamallien edelleen kehittäminen sekä lasten ja nuorten kokema väkivalta, kuten kiusaaminen ja grooming. Yhteistyötä kuntien kanssa tehostetaan toimien toteuttamisessa ja näkyväksi tekemisessä.

Toiminta Heinolassa

Kunnat ja niiden lakisääteiset toimielimet nimeävät kuntakohtaiset ehkäisevän päihdetyön tavoitteet kansallisten ja maakunnallisten tavoitteiden sekä paikallisten, esiinnousseiden ja todennettujen tarpeiden pohjalta, ja arvioivat niiden toteutumista vuosittain.

Heinolan HeiPete (Heinolan neljän tuulen) työryhmä organisoii mielen-terveyttä edistävää sekä päihdehaittoja, perhe- ja lähisuhde väkivaltaa ja ongelmapelaamista ehkäisevää toimintaa Heinolassa. Työryhmä on monialainen ja koostuu eri ikäryhmien palveluiden edustajista. Ryhmä kokoontui vuonna 2018 neljä kertaa. Työryhmän puheenjohtajana toimii terveystieteidenkuntakoordinaattori Kirsi-Marja Vihervaara.

Merkittävimmät toimenpiteet vuonna 2018 olivat

- Koulutusyhteistyö Neljän tuulen hankkeen kanssa
- Kampanjan käynnistäminen energijuomien rajaamiseksi alle 15 –vuotiaalle.
- Järjestöjen valtakunnallisten teemapäivien ja -viikkojen toteuttaminen
- Seudullisiin verkostoihin ja koulutuksiin osallistuminen
- Yhteistyössä toteutetut tapahtumat ja tilaisuudet

Heinolan toimintasuunnitelma 2019 rakentuu kaupungin hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, terveellinen ja turvallinen elämä, päihde- ja mielenterveysongelmien vähentäminen, hyvä palvelukokemus ja lapsiystävällinen kunta, pohjalle. Lisäksi toiminta huomioi kaupungin strategiaan liittyvän hyvinvointiohjelman painopisteet. Yhteistyötä seutuverkostoissa jatketaan.

Konkreettisia toimenpiteitä vuonna 2019 tulevat olemaan

- Energijuomien myynnin rajoittamisen kampanjan jatkaminen yhteistyössä elinkeinoelämän, koulujen vanhempainryhmien sekä nuorten kanssa
- Nuuska-agentti –koulutuksen toteuttaminen yläkoululla
- Järjestöjen teemapäivä/ –viikko kampanjoihin osallistuminen
- Seudulliseen HUU-MA-hankkeeseen osallistuminen (HUU-MA, Päijät-Häme, huumeeton maakunta)
- Neljän tuulen ilmiöiden huomioiminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssä sekä strategisessa hyvinvointiohjelmatyössä.

Esityslistan liitteenä on:

- Arki terveeksi, mieli hyväksi. Päijät-Hämeen ehkäisevän mielenterveyshyönteilyn toimintakertomus 2018
- Tavoitteena turvallisuus – Päijät-Hämeen perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintakertomus 2018
- Heinolan paikallisen HeiPete-verkoston kertomus vuodelta 2018
- Heinolan paikallisen HeiPete-verkoston suunnitelma vuodelle 2019

Hyvinvointikoordinaattori Kirsi Mäkilä on kokouksessa läsnä keskustelun aikana.

Hyvinvointijohtajan (PH) ehdotus:

Hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä Päijät-Hämeen ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön toimintakertomuksen 2018, Päijät-Hämeen perhe- ja lähisuhdeväkivallan toimintakertomuksen 2018 sekä merkitä tiedoksi Heinolan paikallisen HeiPete-verkoston toteutuneen ja suunnitteilla olevan toiminnan vuosina 2018-2019.

Päätös: Hyvinvointilautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Muutoksenhaku: muutoksenhakukielto

Tiedoksianto: Sähköposti seutukoordinaattori Susanna Leimio
terveysliikuntakoordinaattori
Sosiaali- ja terveyslautakunta